

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kuntien ympäristön-
suojelun hallinnosta annetun lain 8 ja 9 §:n sekä sosiaali- ja
terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain
muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Nykyisin kuntien ympäristönsuojeluhallintoon sovellettava suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä perustuu kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annettuun lakiin (64/86). Tämän lain mukaan kuntien ympäristönsuojeluhallintoon sovelletaan jo nykyisin pääpiirteissään sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (677/82,

jäljempänä suunnittelu- ja valtionosuuslaki). Lakiehdotuksen mukaan kuntien ympäristönsuojeluhallinnon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä yhdistetään osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmää.

Lainmuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1990 alussa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä uudistettiin vuoden 1984 alusta lukien. Tuolloin voimaan tulleen suunnittelu- ja valtionosuuslain piiriin koottiin noin 70 erillistä valtionapua.

Sosiaali- ja terveydenhuollolla tarkoitetaan suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaan niitä tehtäviä, joita kunta lakisääteisesti, valtakunnallisen suunnitelman taikka vapaaehtoisesti lain tai valtakunnallisen suunnitelman nojalla järjestää. Tehtävät on ryhmitelty sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisessa suunnitelmassa sosiaalipalveluihin, toimeentuloturvaan ja lasten kotihoidon tukeen, raittiustyöhön ja alkoholitarkastukseen, ympäristöterveyden-

huoltoon, kansanterveystyöhön sekä sairaanhoitolaitoksiin.

Eri tehtäväryhmien mukainen toiminta jakautuu kunnissa eri lautakunnille; sosiaalilautakunnalle, terveyslautakunnalle ja rahtiustalautakunnalle. Kuntien vastuulle kuuluvaa toimintaa järjestävät myös kuntainliittojen lautakunnat. Ympäristöterveydenhuolto kuuluu valtion keskushallinnon tasolla sosiaali- ja terveysministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön alaisuuteen.

Kunnan järjestämisvastuulla olevan sosiaali- ja terveydenhuollon sisältö sekä hallinto ja järjestämisuodot määräytyvät asianomaisten erityislakien mukaisesti. Lain mukaisen suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän piiriin kuuluu sellainen erityislakien mukaan järjestettävä toiminta, jonka kunta järjestää itse tai sopimuksin muiden kuntien kanssa, olemalla jäsenenä toimintaa hoitavassa kuntainliitossa tai hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta tai kuntainliitolta taikka yksityiseltä pal-

velujen tuottajalta. Tehtävien antaminen kuntainliittojen hoidettavaksi ja palvelujen hankkiminen yksityisiltä palvelujen tuottajilta on sosiaali- ja terveydenhuollossa yleistä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmää on myöhemmin muutettu muun muassa siten, että työsuojelu siirtyy pois järjestelmän piiristä 1 päivänä joulukuuta 1988, jolloin kunnallinen työsuojelutarkastus liitetään osaksi valtionhallintoa. Vuoden 1989 alusta voimaan tulevalla suunnittelu- ja valtionosuuslain muutoksella kootaan sosiaalihuollossa ja terveydenhuollossa aikaisemmin erikseen annetut valtakunnalliset suunnitelmat yhdeksi valtakunnalliseksi suunnitelmaksi. Lisäksi lakiin tulee eräitä muita muutoksia. Uutena tehtäväalueena järjestelmän piiriin tulee 1 päivästä tammikuuta 1989 lukien kunnallinen raittiustyö ja alkoholitarkastus.

Suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaan suunnittelujärjestelmä ja valtionosuudet on kytketty toisiinsa siten, että kunnat saavat valtionosuutta vuosittain vahvistettavan toteuttamissuunnitelman mukaisen toiminnan aiheuttamiin kustannuksiin. Toteuttamissuunnitelma laaditaan kunnan hyväksymän, kunnan olojen kehittämistä, hallinnon ja talouden hoitamista sekä toimintojen sijoittamista koskevan kuntasuunnitelman yhdistelmänä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Toteuttamissuunnitelman tulee perustua sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeisiin kunnan toimialalla ja sen on sopeuduttava valtioneuvoston vahvistamaan valtakunnalliseen suunnitelmaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä.

Jos toiminnan järjestäjänä on kuntainliitto, laatii se myös toteuttamissuunnitelman. Kuntainliiton jäsenkunnat eivät tällöin sisällytä kyseistä toimintaa omaan toteuttamissuunnitelmaansa. Esimerkiksi kansanterveystyön on järjestänyt omana toimintanaan 113 kuntaa ja muut 348 kuntaa ovat antaneet kansanterveystyön tehtävät yhteensä 108 eri kuntainliiton hoidettavaksi. Milloin kansanterveystyöstä huolehtii kuntainliitto, sen on asetettava terveyslautakunta yhteisesti jäsenkuntia varten, jolloin jäsenkunnassa ei ole muuta terveyslautakuntaa. Erikoissairaanhoidon osalta suunnittelujärjestelmä perustuu keskussairaalapiriin laatimiin alueellisiin suunnitelmiin, jotka perustuvat alueen sairaalakuntainliittojen tekemiin kuntainliittosuunnitelmiin.

Kunnan ja kuntainliiton tulee alistaa toteuttamissuunnitelmansa lääninhallituksen vahvis-

tettavaksi. Lääninhallitukset toimivat sosiaali- ja terveydenhuollossa yleisesti kuntien välittömänä yhteysorganisaationa valtion puolelta. Lääninhallitukset käsittelevät kuntien ja kuntainliittojen alistamat suunnitelmat sekä suorittavat valtionosuudet. Käsitellessään sekä vahvistaessaan kuntien ja kuntainliittojen toteuttamissuunnitelmat lääninhallitukset samalla jakavat sosiaali- ja terveysministeriön lääneille osoittamat lisävoimavarat edelleen kunnille ja kuntainliitoille.

Kunnalle ja kuntainliitolle suoritetaan valtionosuuden ennakko vahvistetun toteuttamissuunnitelman mukaiseen toimintaan. Lopullinen valtionosuus määräytyy toimintavuotta seuraavan vuoden aikana tehdyn valtionosuusselvityksen perusteella. Tämän mukaisesti lääninhallitus vahvistaa lopullisen valtionosuuden. Valtionosuuden määrä vaihtelee kunnan kantokykyluokan mukaan 31 ja 64 %:n välillä. Keskimääräinen valtionosuus on 48 %. Eduskunnalle on annettu 21 päivänä lokakuuta 1988 hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 16 §:n väliaikaisesta muuttamisesta. Lakiehdotuksen mukaan vuonna 1989 ja 1990 valtionosuudet vaihtelisivat 29 ja 66 %:n välillä. Vuonna 1988 kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksiksi on arvioitu 31 426,2 miljoonaa markkaa ja valtionosuudeksi 15 151,2 miljoonaa markkaa.

1.2. Ympäristönsuojelun hallintoa koskeva lainsäädäntö

1.2.1. Hallinto ja sen järjestäminen

Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta tuli voimaan 1 päivänä lokakuuta 1986. Sen mukaan kunnan tehtävänä on turvata asukkaalleen terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava elinympäristö. Lain 5 §:n mukaan kunnassa on ympäristönsuojelutehtävien hoitamista varten ympäristönsuojelulautakunta. Alle 3000 asukkaan kunnassa kunnanvaltuusto voi päättää, että ympäristönsuojelulautakunnan tehtävät hoitaa muu lautakunta tai kunnanhallitus. Lain 5 §:n säännöstä on noudatetun käytännön mukaisesti sovellettu siten, että tehtäviä ei ole voitu antaa kuntainliiton lautakunnalle. Kunnan ympäristönsuojelua ohjaa lääninhallitus ympäristöministeriön alaisena.

Kunta voi järjestää ympäristönsuojelutehtävien hoidon myös siten, että se hankkii palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntainliitolta tai muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Tällä hetkellä yksityisillä palvelujen tuottajilla on kuntien ympäristönsuojelun hallinnossa melko vähäinen merkitys. Sen sijaan myöhemmässä vaiheessa yksityisten palvelujen osuus kuntien ympäristönsuojelun hallinnossa saattaa kasvaa. Ympäristönsuojelutehtävien hoitamista varten kunnan palveluksessa voi olla yksi tai useampi viranhaltija. Myös useammalla kunnalla voi olla yhteinen virka. Yhteisiä virkoja on kuitenkin perustettu melko vähän.

1.2.2. Ympäristönsuojelun suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä

Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 8 §:n mukaan kunnalle suoritetaan valtionosuutta ympäristönsuojelutehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaisesti.

Vuosia 1988—1992 koskevan ympäristönsuojelun valtakunnallisen suunnitelman mukaan valtionosuuteen oikeuttavana ympäristönsuojelutoimintana pidetään ympäristönsuojelulautakunnalle lakisääteisesti määrättyjen tehtävien hoitoa. Näitä tehtäviä ovat: 1) ilman-suojelulain nojalla ympäristönsuojelulautakunnalle kuuluvat tehtävät; 2) jätehuoltolain nojalla ympäristönsuojelulautakunnalle kuuluva jätehuollon valvonta; 3) ympäristönsuojelulautakunnan vesilain mukaiset tehtävät; 4) melun-torjuntalain nojalla ympäristönsuojelulautakunnalle kuuluvat tehtävät; 5) kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 6 §:n 1—7 kohdassa mainitut ympäristönsuojelulautakunnalle kuuluvat tehtävät; sekä 6) ympäristönsuojelulautakunnalle kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 6 §:n 8 kohdan nojalla määrätty luonnonsuojelun suunnittelutehtävät.

Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 9 §:ssä säädetään, miltä osin suunnittelu- ja valtionosuuslain säännöksistä poike-taan. Kuntien ympäristönsuojelun hallintoon sovellettava valtionosuus- ja suunnittelujärjestelmä on pääpiirteiltään yhdenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmän kanssa. Ympäristönsuojelussa järjestelmä on kuitenkin

ollut sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmäs-tä erillinen järjestelmä.

Tärkeimmät eroavuudet sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmään verrattuna ovat seuraavat: ympäristönsuojelun hallinnon suunnittelujärjestelmä on sekä laajuudeltaan että sisäl-löltään suppeampi; kuntasuunnitelman yhdis-telmänä ympäristönsuojelulautakunta valmis-telee ympäristönsuojelun toteuttamissuunnitel-man, jonka lääninhallitus vahvistaa; ympäris-töministeriö valmistelee yhdessä lääninhallitus-ten kanssa valtakunnallisen suunnitelman ympäristönsuojelun järjestämisestä; ympäristön-suojelun valtakunnalliseen suunnitelmaan ei sisälly toiminnalle asetettavia yleisiä tavoitteita eikä ohjeita uusien toimintojen toteuttamisesta ja niihin verrattavista toimintojen merkittävis-tä muutoksista; ympäristönsuojelun valtakun-nallinen suunnitelma ja kuntien toteuttamis-suunnitelmat sisältävät lähinnä voimavaratieto-ja.

Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta an-netun lain nojalla kunnat voivat saada valtion-osuutta kunnan omien rakennusten vuokra-arvoihin. Sen sijaan suunnittelu- ja valtion-osuuslain mukaan tämä ei ole mahdollista sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Lisäksi ympäristönsuojelussa perustamis- ja käyttökustannushankkeiden markkamääräiset rajat on valtakunnallisessa suunnitelmassa vahvistettu sosiaali- ja terveydenhuollon hankera-joja huomattavasti alhaisemmiksi.

Vuonna 1988 kuntien ympäristönsuojeluhallinnon kustannuksiksi on arvioitu 47,7 miljoo-naa markkaa ja valtionosuudeksi 22,9 miljoo-naa markkaa, johon sisältyy 215 viran palk-kauskustannuksiin maksettava valtionosuus.

2. Ehdotetut muutokset ja niiden perustelut

Valtion- ja kunnallishallinnossa on tavoitteen-lisätä nykyistä enemmän kuntien päätösval-taa ja vastuuta toiminnan taloudellisuudesta valtionaputehtävissä. Samoin suunnittelujär-jestelmiä pyritään yleisesti karsimaan ja yhdis-tämään siten, että valtion kuntiin kohdistamat ohjausjärjestelmät saataisiin ajanmukaistetuik-si.

Mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi on valtionapujärjestelmiä ryhdytty uudistamaan valmistelemalla eräiden erillisten valtionapujen kokonaisuudistusta. Hallituksen esitys laiksi

kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta on annettu eduskunnalle 30 päivänä syyskuuta 1988. Uudistushankkeella koottaisiin ensi vaiheessa useita taloudelliselta merkitykseltään vähäisiä valtionosuuksia ja -avustuksia yhteen. Valtionosuus suoritettaisiin näihin toimintoihin pääasiallisesti kunnan asukasluvun ja kantokykyluokan mukaisesti.

Hallinnon kehittämisen ministerivaliokunta on kannattanut ympäristönsuojelun suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmän yhdistämistä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelujärjestelmään käsitellessään 20 päivänä toukokuuta 1988 sisäasiainministeriön ehdotusta hallituksen esitykseksi yleistä valtionosuutta ja yleisiä rahoitusavustuksia koskevaksi laiksi.

Jo nykyisin ympäristönsuojelun hallinnon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä on pääpiirteiltään yhdenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmän kanssa. Ympäristönsuojelun sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmien yhdistäminen luo omalta osaltaan edellytyksiä voimavarojen järkevälle käytölle ympäristönsuojelussa ja ympäristöterveydenhuollossa. Edellä todetun vuoksi olisi tarkoituksenmukaisinta yhdistää ympäristönsuojelun hallinnon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmään.

Mainittu yhdistäminen toteutettaisiin muuttamalla kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annettua lakia ja suunnittelu- ja valtionosuuslakia.

Kuntien ympäristönsuojelun hallinnossa uudistus merkitsisi sen yhdistämistä osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmää. Kaikista järjestelmän piirissä olevista osa-alueista laaditaan yhteinen valtakunnallinen suunnitelma, joka sisältää yleiset tavoitteet ja ohjeet uusien toimintojen toteuttamisesta sekä selvitykset uusista voimavaroista. Valtakunnallisen suunnitelman oston yhteydessä mainitaan myös ympäristönsuojelu.

Vastaavasti myös kunnissa laadittaisiin yksi toteuttamissuunnitelma sosiaali- ja terveydenhuollosta sekä ympäristönsuojelusta. Ympäristönsuojelun hallinto olisi aina yksi osa tätä peruskunnan laatimaa suunnitelmaa sen sijaan, että siitä nykyisin laaditaan oma erillinen toteuttamissuunnitelmansa. Peruskunnan toteuttamissuunnitelmaan tulisivat tällöin nykyisen tilanteen mukaan sosiaalipalvelut, toimeentulo-

turva ja lasten kotihoidon tuki, raittiustyö ja alkoholitarkastus sekä ympäristönsuojelu. Kansanterveystyö ja ympäristöterveydenhuolto olisivat mukana kunnan toteuttamissuunnitelmassa, milloin kunta huolehtii näistä tehtävistä omana toimintanaan. Jos kansanterveystyö on annettu kuntainliiton hoidettavaksi, olisivat kansanterveystyö ja ympäristöterveydenhuolto sitävastoin yksinomaan kuntainliiton laatimassa toteuttamissuunnitelmassa.

Itse toiminnan sisältöön ehdotettu uudistus ei merkitsisi muutoksia, vaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnon toiminta jatkuisi ennallaan.

Valtionhallinnossa uudistus merkitsisi sitä, että valtioneuvoston vahvistettavaksi tulisi yksi valtakunnallinen suunnitelma nykyisen lainsäädännön mukaisen kahden sijasta. Ministeriötasolla ympäristöministeriö osallistuisi valtakunnallisen suunnitelman laatimiseen sekä eräiden muiden suunnittelu- ja valtionosuuslain piiriin kuuluvien asiakirjojen valmisteluun. Lääninhallituksissa sosiaali- ja terveysosastot sekä ympäristönsuojelutoimistot valmistelisivat yhteistyössä toteuttamissuunnitelmia ja valtionosuusselvityksiä koskevat päätökset.

Koska kuntien ympäristönsuojelun hallinto poikkeaa kuitenkin jonkin verran sosiaali- ja terveydenhuollosta, olisi tarpeen edelleen säilyttää joitakin poikkeuksia suunnittelu- ja valtionosuuslaista. Poikkeukset aiheutuvat lähinnä siitä, ettei ympäristönsuojelulautakunnan tehtäviä voida antaa kuntainliiton lautakunnan hoidettavaksi.

3. Asian valmistelu

Hallinnon kehittämisen ministerivaliokunnan kannanoton johdosta ympäristöministeriö asetti 6 päivänä kesäkuuta 1988 yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa työryhmän laatimaan tarpeelliset ehdotukset ympäristönsuojelun hallinnon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmien yhdistämiseksi. Työryhmän työ päättyi 31 päivänä elokuuta 1988. Valmistelutyön eri vaiheissa on kuultu keskeisiä asiantuntijatahoja muun muassa sisäasiainministeriötä, maa- ja metsätalousministeriötä, valtiovarainministeriötä, lääkintöhallitusta, elinkeinohallitusta, Hämeen lääninhallitusta, Suomen Kaupunkiliittoa, Suomen Kunnallislittoa sekä Finlands svenska kommunförbundet.

4. Esityksen organisatoriset vaikutukset

Esityksen tarkoituksena ei ole muuttaa sosiaali- ja terveysministeriön sekä ympäristöministeriön välistä toimivaltajakoa. Samoin maa- ja metsätalousministeriön sekä kauppa- ja teollisuusministeriön tehtävät ja toimivalta sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmässä pysyisivät ennallaan. Siten kunkin ministeriön hallinnonalalla edelleen huolehdittaisiin itsenäisesti toimintojen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta. Valtioneuvosto hyväksyisi edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman. Ympäristöministeriö toimittaisi suunnitelmaa koskevan esityksensä sosiaali- ja terveysministeriölle kuten maa- ja metsätalousministeriö sekä kauppa- ja teollisuusministeriö omalta osaltaan jo nykyisin tekevät. Sosiaali- ja terveysministeriö kokoaisi suunnitelman, jo-

ka ympäristönsuojelun osalta perustuisi ympäristöministeriön esitykseen. Sosiaali- ja terveysministeriö esittelisi sen valtioneuvostolle.

Lääninhallitusten tehtävät ja toimivalta pysyisivät uudistuksen yhteydessä ennallaan. Kunta valmistelisi itse järjestämästään toiminnasta yhden toteuttamissuunnitelman, jossa ympäristönsuojelu olisi mukana.

Suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmien yhdistäminen vähentäisi erityisjärjestelmistä aiheutuvaa työtä.

5. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Koska esitys ei laajenna valtionosuusjärjestelmän piiriin kuuluvaa toimintaa, ei valtionosuusjärjestelmien yhdistämisestä aiheutuisi olennaisia taloudellisia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta

8 §. Pykälä koskee suunnittelu- ja valtionosuuslain soveltamista kuntien ympäristönsuojelun hallintoon. Ympäristönsuojelutehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin suoritetaan valtionosuutta sen mukaan. Pykälän toiseen momenttiin sisältyvä viittaus mainittuun lakiin ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuusjärjestelmän lisäksi ympäristönsuojelun hallintoon tulisi soveltaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelujärjestelmää. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lakia sovellettaisiin ympäristönsuojelun hallintoon nykyistä laajemmin.

9 §. Voimassa oleva laki sisältää useita poikkeuksia suunnittelu- ja valtionosuuslaista. Nämä koskevat kuntainliittoa, valtakunnallisen suunnitelman laadintaa ja sisältöä, toteuttamissuunnitelman sisältöä, valtakunnallisten palvelujen tuottajia, rakennusten vuokra-arvoja, avustusta yksityisille palvelujen tuottajille,

aikaa ennen suunnittelu- ja valtionosuuslain voimaantuloa sekä siirtymäsäännöksiä. Lisäksi pykälän 3 ja 4 kohtiin sisältyy poikkeukset toteuttamissuunnitelmia ja kunnalliskertomuksia koskevien yhteenvedojen lähettämisestä ja lausunnon hankkimisesta kaavoja vahvistetessa.

Koska ympäristönsuojelun hallinnon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmä ehdotetaan yhdistettäväksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmään, poikkeaminen suunnittelu- ja valtionosuuslaista nykyisessä laajuudessa ei ole tarkoituksenmukaista. Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 5 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojelutehtäviä hoitaa ympäristönsuojelulautakunta tai alle 3000 asukkaan kunnassa kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti myös muu lautakunta tai kunnanhallitus. Noudatetun käytännön mukaisesti tehtäviä ei voida antaa kuntainliiton lautakunnalle. Tämän vuoksi ehdotetaan, ettei suunnittelu- ja valtionosuuslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan ja 2 momentin, 7 §:n 2 momentin, 17 §:n 2 ja 6 kohdan sekä 27 §:n säännöksiä sovelleta edelleenkaan kunnan ympäristönsuojeluhallintoon.

Suunnittelu- ja valtionosuuslain 25 § sisältää määritelmän niistä viranomaisista, jotka toimivat asianomaisina viranomaisina valtionosuusia koskeissa asioissa. Koska ympäristönsuojelun hallinnossa keskusvirastoille ei kuulu kuntien valtionosuusasioita, ehdotetaan, ettei 25 §:n säännöstä sovelleta. Kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 9 §:n 2 kohtaan ehdotetaan sisällytettäväksi muulta osin 25 §:ää vastaava määritelmä valtionosuusviranomaisista.

Nykyisin valtionosuutta on maksettu kunnan omien rakennusten vuokra-arvoihin ympäristönsuojeluhallinnossa mutta ei sosiaali- ja terveydenhuollossa. Koska kunnat voivat saada suunnittelu- ja valtionosuuslain mukaisesti valtionosuutta rakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin, ei ole tarkoituksenmukaista suorittaa valtionosuutta rakennusten vuokra-arvoihin myöskään ympäristönsuojeluhallinnossa.

1.2. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettu laki

6 § 2 ja 3 mom, 12 § 2 mom. ja 28 §. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen suunnitelman valmisteluun osallistuvat sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi maa- ja metsätalousministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö sekä ministeriöiden alaisina sosiaalishallitus, lääkintöhallitus ja elinkeinohallitus. Ympäristöministeriö tulisi omalta osaltaan mukaan valmistelutyöhön yhdistettäessä ympäristönsuojelun hallinto sosiaali- terveydenhuollon suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmään.

Tämän vuoksi ehdotetaan ympäristöministeriö lisättäväksi 6 §:n 2 ja 3 momentissa oleviin säännöksiin valmisteluun osallistuvana osapuolena.

Ympäristöministeriö olisi myös tiedon saajana lääninhallitusten lähettäessä yhteenvetonsa toteuttamissuunnitelmista ja kunnalliskertomusten yhteenvedoista, jonka vuoksi tätä koskeva lisäys tehtäisiin 12 §:n 2 momenttiin. Samaten lisättäisiin 28 §:ään ympäristöministeriö lausunnonantajaksi sosiaali- ja terveysministeriön vahvistaessa kaavoja toteuttamissuunnitelmaa, valtionosuusselvitystä ja kunnalliskertomukseen liitettävää selvitystä varten.

Lisäksi 12 §:n 2 momentista poistettaisiin teknisenä muutoksena työsuojeluhallitus, koska työsuojeluun ei enää sovelleta lain mukaista suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmää.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990. Vuosia 1990—1994 koskeva valtakunnallinen suunnitelma ja toteuttamissuunnitelma tulisi kuitenkin laatia uusien säännösten mukaisesti jo vuonna 1989.

Ennen lakien voimaantuloa olisi voitava ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 24 päivänä tammikuuta 1986 annetun lain (64/86) 8 ja 9 § näin kuuluviksi:

8 §

Suunnittelu- ja valtionosuuslain soveltaminen

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (677/82), jäljempänä suunnittelu- ja valtionosuuslaki, jollei jäljempänä tai muussa laissa ole toisin säädetty.

9 §

Poikkeukset suunnittelu- ja valtionosuuslaista

Suunnittelu- ja valtionosuuslain säännöksistä poiketaan seuraavasti:

1) suunnittelu- ja valtionosuuslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan ja 2 momentin, 7 §:n 2 momentin, 17 §:n 2 ja 6 kohdan sekä 25 ja 27 §:n säännöksiä ei sovelleta; ja

2) kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa (35/73) tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii tässä laissa säädettyistä toiminnoista aiheutuviin kustannuksiin suoritettavia valtionosuuksia koskevissa asioissa lääninhallitus. Asioissa, jotka koskevat perustamissuunnitel-

maa, toteuttamishjelmaa ja päätöstä valtionosuuden suorittamisesta perustamiskustannuksiin, asianomaisena viranomaisena on kuitenkin ympäristöministeriö. Perustamissuunnitelma, toteuttamishjelma ja selvitys valtionosuuden suorittamiseksi perustamiskustannuksiin on toimitettava lääninhallitukselle, jonka on toimitettava ne oman lausuntonsa ohella ympäristöministeriölle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivän tammikuuta 1990.

Suunnittelu- ja valtionosuuslain 2 luvun ja 28 §:n säännöksiä sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran jo vuonna 1989 vuosia 1990—1994 koskevaa valtakunnallista suunnitelmaa laadittaessa ja hyväksyttäessä sekä vuosia 1990—1994 koskevia toteuttamissuunnitelmia laadittaessa ja vahvistettaessa.

Aikaisempien vuosien suunnitelmia vahvistettaessa tai muutettaessa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 17 päivänä syyskuuta 1982 annetun lain (677/82) 6 §:n 2 ja 3 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 28 §, näistä 6 §:n 2 ja 3 momentti sellaisina kuin ne ovat 31 päivänä maaliskuuta 1988 annetussa laissa (300/88), näin kuuluviksi:

6 §

Valtakunnallisen suunnitelman valmistelusta huolehtivat sosiaali- ja terveysministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä kauppa- ja teollisuusministeriö kukin hallinnonalallaan alaisensa keskusvirastojen esityksestä sekä ympäristöministeriö. Lääninhallitukset avustavat

ministeriöitä ja keskusvirastoja valtakunnallisen suunnitelman valmistelussa.

Maa- ja metsätalousministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, ympäristöministeriön, sosiaalihallituksen ja lääkintöhallituksen on viimeistään huhtikuun 30 päivänä toimitettava valtakunnallista suunnitelmaa koskeva esitys sosiaali- ja terveysministeriölle.

12 §

— — — — —
 Lääninhallituksen on laadittava vahvistetuista toteuttamissuunnitelmista ja kunnalliskertomusten sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevista osista kunta- ja kuntainliittokohtaisesti esitetty yhteenvedot. Ne on lähetettävä tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, kauppa- ja teollisuusministeriölle, ympäristöministeriölle, sosiaalihuoltokselle, lääkintöhallitukselle ja elinkeinohallitukselle sekä niille kunnille ja kuntainliitoille, joiden toteuttamissuunnitelmat lääninhallitus on vahvistanut.
 — — — — —

28 §

Kaavojen vahvistaminen

Toteuttamissuunnitelma sekä kunnalliskertomukseen sisällytettävät tai siihen liitettävät selvitykset sekä valtionosuusselvitykset on laadittava tarkoitusta varten vahvistettujen kaavojen mukaan. Kaavat vahvistaa sosiaali- ja terveys-

ministeriö hankittuaan sisäasiainministeriön, valtiovarainministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, ympäristöministeriön ja asianomaisten kunnallisten keskusjärjestöjen lausunnot.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 2 luvun ja 28 §:n säännöksiä sovelletaan tämän lain mukaisina kuitenkin ensimmäisen kerran jo vuonna 1989 vuosia 1990—1994 koskevaa valtakunnallista suunnitelmaa laadittaessa ja hyväksyttäessä sekä vuosia 1990—1994 koskevia toteuttamissuunnitelmia laadittaessa ja vahvistettaessa. Aikaisempien vuosien suunnitelmia vahvistettaessa tai muutettaessa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 27 päivänä tammikuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ympäristöministeri *Kaj Bärnlund*

1.

Laki**kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 24 päivänä tammikuuta 1986 annetun lain (64/86) 8 ja 9 § näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Suunnittelu- ja valtiosuuslain soveltaminen

Kunnalle suoritetaan valtiosuutta ympäristönsuojelutehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta annetussa laissa (677/82), jäljempänä suunnittelu- ja valtiosuuslaki, on säädetty, jollei jäljempänä tai muussa laissa toisin säädetä.

Mitä 1 momentissa tarkoitettussa laissa on säädetty sosiaali- ja terveydenhuollosta, koskee soveltuvin osin ympäristönsuojelua.

8 §

Suunnittelu- ja valtiosuuslain soveltaminen

Tämän lain nojalla kunnan järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta annettua lakia (677/82), jäljempänä suunnittelu- ja valtiosuuslaki, ellei jäljempänä tai muussa laissa ole toisin säädetty.

9 §

Poikkeukset suunnittelu- ja valtiosuuslaista

Suunnittelu- ja valtiosuuslain säännöksistä poiketaan seuraavasti:

1) suunnittelu- ja valtiosuuslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan ja 2 momentin, 4 §:n, 5 §:n 1 ja 2 kohdan, 6 §:n, 7 §:n 2 momentin, 8 §:n 1 kohdan, 13—15 §:n, 17 §:n 2-3 ja 6 kohdan, 18 §:n 1 kohdan, 19, 21—24 ja 27 §:n sekä 31 §:n 1 ja 3 momentin säännöksiä ei sovelleta;

2) valtioneuvosto hyväksyy vuosittain hallituksen valtion tulo- ja menoarviota koskevan esityksen antamisen yhteydessä valtakunnallisen suunnitelman ympäristönsuojelun järjestämisestä hyväksymisvuotta seuraavan viiden kalenterivuoden aikana (*valtakunnallinen suunnitelma*). Valtakunnallisen suunnitelman valmistelee ympäristöministeriö ja lääninhallitukset avustavat ympäristöministeriötä valmistelussa;

1) suunnittelu- ja valtiosuuslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan ja 2 momentin, 7 §:n 2 momentin, 17 §:n 2 ja 6 kohdan sekä 25 ja 27 §:n säännöksiä ei sovelleta; sekä

2) kuntien ja kuntainliittojen valtiosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa (35/73) tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii tässä laissa säädettyistä toiminnoista aiheutuviin kustannuksiin suoritettavia valtiosuusia koskevista asioista lääninhallitus. Asioissa, jotka koskevat perustamissuunnitelmaa, toteuttamishjelmaa ja päätöstä valtiosuuden suorittamisesta perustamiskustannuksiin, asianomaisena viranomaisena on kuitenkin ympäristöministeriö. Perustamissuunnitelma, toteuttamishjelma ja selvitys valtiosuuden suorittamiseksi perustamiskustannuksiin on toimitettava lääninhallitukselle, jonka on toimitettava ne oman lausuntonsa ohella ympäristöministeriölle.

Voimassa oleva laki

3) lääninhallitusten on lähetettävä ympäristöministeriölle tiedoksi suunnittelu- ja valtionosuuslain 12 §:n 2 momentissa tarkoitetut yhteenvedot; sekä

4) sosiaali- ja terveysministeriön on ennen suunnittelu- ja valtionosuuslain 28 §:ssä tarkoitettujen kaavojen vahvistamista hankittava ympäristöministeriön lausunto.

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990.

Suunnittelu- ja valtionosuuslain 2 luvun ja 28 §:n säännöksiä sovelletaan kuitenkin ensimmäisen kerran jo vuonna 1989 vuosia 1990—1994 koskevaa valtakunnallista suunnitelmaa laadittaessa ja hyväksyttäessä sekä vuosia 1990—1994 koskevia toteuttamissuunnitelmia laadittaessa ja vahvistettaessa.

Aikaisempien vuosien suunnitelmia vahvistettaessa tai muutettaessa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 17 päivänä syyskuuta 1982 annetun lain (677/82) 6 §:n 2 ja 3 momentti, 12 §:n 2 momentti ja 28 §, näistä 6 §:n 2 ja 3 momentti sellaisina kuin ne ovat 31 päivänä maaliskuuta 1988 annetussa laissa (300/88), näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

6 §

Valtakunnallisen suunnitelman valmistelusta huolehtivat sosiaali- ja terveysministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä kauppa- ja teollisuusministeriö kukin hallinnonalallaan alaisensa keskusvirastojen esityksestä. Lääninhallitukset avustavat ministeriöitä ja keskusvirastoja valtakunnallisen suunnitelman valmistelussa.

Maa- ja metsätalousministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, sosiaalihuollon ja lääkintöhallituksen on viimeistään huhtikuun 30 päivänä toimitettava valtakunnallista suunnitelmaa koskeva esityksensä sosiaali ja terveysministeriölle.

Valtakunnallisen suunnitelman valmistelusta huolehtivat sosiaali- ja terveysministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä kauppa- ja teollisuusministeriö kukin hallinnonalallaan alaisensa keskusvirastojen esityksestä sekä ympäristöministeriö. Lääninhallitukset avustavat ministeriöitä ja keskusvirastoja valtakunnallisen suunnitelman valmistelussa.

Maa- ja metsätalousministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, ympäristöministeriön, sosiaalihuollon ja lääkintöhallituksen on viimeistään huhtikuun 30 päivänä toimitettava valtakunnallista suunnitelmaa koskeva esityksensä sosiaali- ja terveysministeriölle.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

12 §

Lääninhallituksen on laadittava vahvistetuista toteuttamissuunnitelmista ja kunnalliskertomusten sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevista osista kunta- ja kuntainliittokohtaisesti esitetyt yhteenvedot. Ne on lähetettävä tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, kauppa- ja teollisuusministeriölle, sosiaalivaltiosihteerille, lääkintöhallitukselle ja työsuojeluhallitukselle, elinkeinohallitukselle sekä niille kunnille ja kuntainliitoille, joiden toteuttamissuunnitelmat lääninhallitus vahvistaa.

Lääninhallituksen on laadittava vahvistetuista toteuttamissuunnitelmista ja kunnalliskertomusten sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevista osista kunta- ja kuntainliittokohtaisesti esitetyt yhteenvedot. Ne on lähetettävä tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, kauppa- ja teollisuusministeriölle, ympäristöministeriölle, sosiaalivaltiosihteerille, lääkintöhallitukselle ja elinkeinohallitukselle sekä niille kunnille ja kuntainliitoille, joiden toteuttamissuunnitelmat lääninhallitus on vahvistanut.

28 §

Kaavojen vahvistaminen

Toteuttamissuunnitelma sekä kunnalliskertomukseen sisällytettävät tai siihen liitettävät selvitykset sekä valtionosuusselvitykset on laadittava tarkoitusta varten vahvistettujen kaavojen mukaan. Kaavat vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö hankittuaan sisäasiainministeriön, valtiovarainministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön ja asianomaisten kunnallisten keskusjärjestöjen lausunnot.

28 §

Kaavojen vahvistaminen

Toteuttamissuunnitelma sekä kunnalliskertomukseen sisällytettävät tai siihen liitettävät selvitykset sekä valtionosuusselvitykset on laadittava tarkoitusta varten vahvistettujen kaavojen mukaan. Kaavat vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö hankittuaan sisäasiainministeriön, valtiovarainministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön, ympäristöministeriön ja asianomaisten kunnallisten keskusjärjestöjen lausunnot.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 2 luvun ja 28 §:n säännöksiä sovelletaan tämän lain mukaisina kuitenkin ensimmäisen kerran jo vuonna 1989 vuosia 1990—1994 koskevaa valtakunnallista suunnitelmaa laadittaessa ja hyväksyttäessä sekä vuosia 1990—1994 koskevia toteuttamissuunnitelmia laadittaessa ja vahvistettaessa.

Aikaisempien vuosien suunnitelmia vahvistettaessa tai muutettaessa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

